

Instrumenty finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w 2017 roku

20.11.2018 r.

Wzrost instrumentów finansowych w aktywach w 2017 r.

W badaniu za 2017 r. uczestniczyło 1711 podmiotów¹. Instrumenty finansowe w aktywach wykazało 1641 przedsiębiorstw na kwotę 352,5 mld zł, natomiast w pasywach instrumenty finansowe wykazało 1406 przedsiębiorstw o wartości 334,2 mld zł. Instrumenty pochodne w aktywach i pasywach wykazały odpowiednio 362 i 324 badane podmioty na kwotę 7,9 mld zł i 6,3 mld zł.

Instrumenty finansowe w aktywach wyniosły 352,5 mld zł, a w pasywach 334,2 mld zł.

Tablica 1. Instrumenty finansowe i pochodne według statusu

organizacyjnego przedsiębiorstw

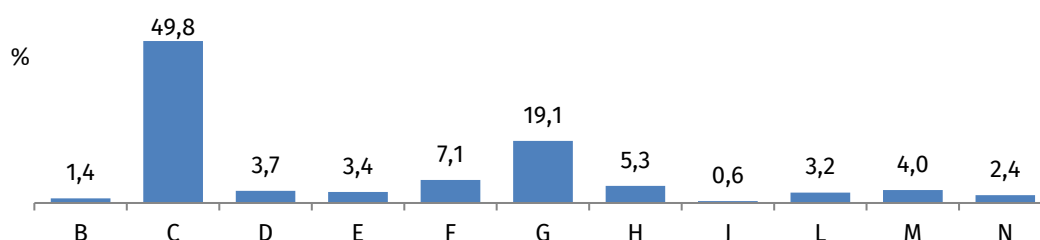
WYSZCZEGÓLNIENIE	Przedsiębiorstwa działające samodzielnie	Jednostki dominujące w grupie kapitałowej	Jednostki zależne w grupie kapitałowej	Jednostki dominujące i zależne w grupie kapitałowej
	w mln zł			
Instrumenty finansowe - aktywa	18 721,6	200 901,1	45 687,3	87 243,5
Instrumenty finansowe - pasywa	17 300,4	144 698,3	39 963,7	132 197,0
Instrumenty pochodne - aktywa	475,9	1 831,3	4 472,7	1 101,3
Instrumenty pochodne - pasywa	383,2	886,0	4 120,3	944,7

Podstawowe informacje na temat badanych przedsiębiorstw

W niniejszej informacji przedstawiono wyniki badania przedsiębiorstw niefinansowych, które wykazały w bilansach instrumenty finansowe². Wśród badanych przedsiębiorstw zdecydowaną większość, czyli 89,6%, stanowiły podmioty należące do sektora prywatnego. Udział przedsiębiorstw należących do sektora publicznego wyniósł 10,4%.

W badaniu uczestniczyło 1711 podmiotów, w tym 1533 to jednostki z sektora prywatnego.

Wykres 1. Badane przedsiębiorstwa niefinansowe według sekcji PKD

Badane podmioty niefinansowe działające w sekcjach PKD 2007: B – Górnictwo i wydobywanie, C – Przetwórstwo przemysłowe, D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, E – Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami, rekultywacja, F – Budownictwo, G – Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli, H – Transport i gospodarka magazynowa, J – Informacja i komunikacja, L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca.

¹ W badaniu uczestniczyło 1711 podmiotów z tego: 657 przedsiębiorstw działających samodzielnie, 290 jednostek dominujących w grupie kapitałowej, 524 jednostki zależne oraz 240 jednostek jednocześnie dominujących i zależnych.

² Do badania wytypowano 1774 przedsiębiorstwa. Wybrane zostały podmioty, które przynajmniej w jednym z kwartałów 2017 r. w sprawozdaniu „RF-01 Kwartałne statystyczne sprawozdanie o aktywach i pasywach finansowych” wykazały obecność wybranych instrumentów finansowych (instrumenty pochodne, dłużne papiery wartościowe, udziały w funduszach wspólnego inwestowania, udziałowe instrumenty kapitałowe). Wytypowano również aktywne podmioty, które uczestniczyły w poprzedniej edycji badania IF.

Ze względu na formę prawną, wśród badanej zbiorowości 97,4% ogólnej liczby podmiotów było zorganizowanych w formie spółek: akcyjnych – 602, z ograniczoną odpowiedzialnością – 920, jawnych – 38, komandytowych – 97 oraz komandytowo-akcyjnych – 9. Pozostałe podmioty stanowiły 2,6% ogółu badanych, wśród nich było 39 spółdzielni. Spośród badanych przedsiębiorstw 159 to spółki, których akcje notowane były na rynku regulowanym, z tego: jednostki dominujące w grupie kapitałowej – 105, zależne – 9, dominujące i zależne – 35 oraz 10 przedsiębiorstw działających samodzielnie.

W 2017 r. w badanych przedsiębiorstwach pracowało 1 547,6 tys. osób, z tego w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 249 pracowało – 1 387,9 tys. osób, a w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących do 249 było to 159,7 tys. osób. W przedsiębiorstwach działających samodzielnie zatrudnionych było 170,6 tys. osób, w jednostkach dominujących – 289,8 tys., w zależnych – 351,7 tys., a w dominujących i zależnych – 368,6 tys. osób.

Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 249 osób stanowiły 47,9% ogółu badanych.

Tablica 2. Badane przedsiębiorstwa niefinansowe według liczby pracujących i statusu organizacyjnego

WYSZCZEGÓLNIENIE	liczba przedsiębiorstw	liczba przedsiębiorstw o liczbie prac. <=249	struktura	liczba przedsiębiorstw o liczbie prac. >249	struktura
			w %		w %
Ogółem, z tego:	1 711	892	100,0	819	100,0
przedsiębiorstwa działające samodzielnie	657	479	53,7	178	21,7
jednostki dominujące w grupie kapitałowej	290	122	13,7	168	20,5
jednostki zależne w grupie kapitałowej	524	230	25,8	294	35,9
jednostki dominujące i zależne w grupie kapitałowej	240	61	6,8	179	21,9

Dane finansowe badanych przedsiębiorstw³

a. Skonsolidowane dane finansowe

Spośród ogółu badanych podmiotów skonsolidowane sprawozdanie finansowe wykazały 353 podmioty, ich aktywa wyniosły 851,7 mld zł. W majątku ogółem tych podmiotów udział aktywów trwałych wyniósł 68,0%, zaś aktywów obrotowych 31,8%⁴.

Kapitał własny podmiotów sporządzających skonsolidowane sprawozdanie finansowe wyniósł 402,1 mld zł i stanowił 47,2% pasywów tej grupy podmiotów. Zobowiązania ogółem zanotowano w kwocie 382,2 mld zł i stanowiły one 44,9% pasywów. W strukturze zobowiązań nieznacznie przeważały zobowiązania długoterminowe, których udział w zobowiązaniach ogółem podmiotów wykazujących skonsolidowane sprawozdania finansowe wyniósł 51,2%.

Wynik finansowy netto podmiotów w skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych wyniósł łącznie 36,5 mld zł, w tym 32,0 mld zł to zysk wygenerowany przez jednostki dominujące w grupie kapitałowej, natomiast 4,5 mld zł to zysk jednostek dominujących i zależnych. Podmioty wykazujące skonsolidowane sprawozdania finansowe odnotowały zysk na działalności operacyjnej, w kwocie 51,9 mld zł.

Aktywa przedsiębiorstw wykazujących skonsolidowane sprawozdania finansowe wyniosły 851,7 mld zł.

Podmioty wykazujące skonsolidowane sprawozdania finansowe wykazały zysk netto w kwocie 36,5 mld zł.

b. Jednostkowe dane finansowe

Sprawozdania finansowe jednostkowe wykazało 1 358 przedsiębiorstw; ich aktywa wyniosły 661,9 mld zł. W majątku ogółem tej grupy podmiotów udział aktywów trwałych wyniósł 66,3%, zaś aktywów obrotowych 33,6%.

Aktywa przedsiębiorstw wykazujących jednostkowe sprawozdania finansowe wyniosły 661,9 mld zł.

³ Badanie *Instrumenty finansowe przedsiębiorstw niefinansowych* charakteryzuje pewna specyfika, gdyż uwzględnia ona przedsiębiorstwa o różnym statusie organizacyjnym (jednostki dominujące w grupach kapitałowych, jednostki zależne, jednostki dominujące i jednocześnie zależne oraz przedsiębiorstwa działające samodzielnie). Prezentowane dane finansowe dotyczące bilansów i rachunków wyników pochodzą ze sprawozdań skonsolidowanych i jednostkowych, przez co porównywalność tych danych nie jest pełna. Pozostałe prezentowane dane dot. rachunku przepływów pieniężnych, importu, eksportu, instrumentów finansowych i pochodnych dotyczą osobno traktowanych jednostek gospodarczych.

⁴ Pozostałą część w przypadku podmiotów sporządzających sprawozdanie finansowe zgodnie z MSR dla jednostek dominujących w grupie kapitałowej stanowiły aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży, natomiast w przypadku podmiotów sporządzających sprawozdanie według ustawy o rachunkowości: należne wpłaty na kapitał podstawowy oraz udziały (akcje) własne.

Kapitał własny podmiotów prezentujących jednostkowe sprawozdania finansowe wyniósł 346,6 mld zł i stanowił 52,4% pasywów. Zobowiązania ogółem zanotowano w kwocie 253,0 mld zł i stanowiły one 38,2% pasywów. W strukturze zobowiązań przeważały zobowiązania krótkoterminowe, których udział w zobowiązaniach razem podmiotów wykazujących jednostkowe sprawozdania finansowe wyniósł 65,7%.

Wynik finansowy netto podmiotów wykazany w jednostkowych sprawozdaniach finansowych wyniósł 34,0 mld zł, w tym najwięcej, bo 15,2 mld zł zysku wygenerowały jednostki zależne w grupie kapitałowej. Z kolei, wynik finansowy na działalności operacyjnej w podmiotach wykazujących jednostkowe sprawozdanie finansowe wyniósł 41,9 mld zł.

Saldo przepływów pieniężnych netto razem było ujemne w kwocie 55,6 mld zł, na co złożyły się ujemne salda przepływów pieniężnych z działalności finansowej 730,5 mld zł i z działalności inwestycyjnej 122,1 mld zł oraz dodatnie saldo z działalności operacyjnej w wysokości 797,0 mld zł.

Szczegółowe dane odnośnie bilansów, rachunków zysków i strat, przepływów pieniężnych zawarto w załączniku do Informacji sygnalnej w Tabl. 1-14.

Wartość eksportu i importu⁵ badanych przedsiębiorstw

Spośród badanej zbiorowości w 2017 r. eksport wykazało 1 212 podmiotów a import 1 299 podmiotów i stanowiły one 70,8% i 75,9% ogółu badanych. Eksport badanych przedsiębiorstw wyniósł 320,4 mld zł a import 304,9 mld zł.

Tablica 3. Eksport i import według statusu organizacyjnego przedsiębiorstw

WYSZCZEGÓLNIENIE	liczba przedsiębiorstw	wartość	struktura wg wartości
		w mln zł	w %
Eksport ogółem, z tego:	1 212	320 424,8	100,0
przedsiębiorstwa działające samodzielnie	380	44 174,7	13,8
jednostki dominujące w grupie kapitałowej	219	88 860,2	27,7
jednostki zależne w grupie kapitałowej	420	124 807,9	39,0
jednostki dominujące i zależne w grupie kapitałowej	193	62 582,0	19,5
Import ogółem, z tego:	1 299	304 917,3	100,0
przedsiębiorstwa działające samodzielnie	418	29 767,6	9,8
jednostki dominujące w grupie kapitałowej	227	116 555,1	38,2
jednostki zależne w grupie kapitałowej	449	99 328,1	32,6
jednostki dominujące i zależne w grupie kapitałowej	205	59 266,6	19,4

Szczegółowe dane o wartości importu i eksportu oraz ich strukturze walutowej zamieszczono w załączniku do Informacji sygnalnej w Tabl. 15-20.

Instrumenty finansowe, w tym instrumenty pochodne badanych przedsiębiorstw⁶

a. Instrumenty finansowe

Instrumenty finansowe po stronie aktywów lub pasywów wykazało w 2017 r. łącznie 1 705 podmiotów. Instrumenty finansowe w aktywach wykazało 1 641 przedsiębiorstw i stanowiły one 95,9% ogółu badanych podmiotów. Instrumenty finansowe w pasywach wykazało 1 406 podmiotów, czyli 82,2% ogółu.

Podmioty wykazujące jednostkowe sprawozdania finansowe wykazały zysk netto w kwocie 34,0 mld zł.

Eksport badanych przedsiębiorstw wyniósł 320,4 mln zł, a import 304,9 mld zł.

Jednostki dominujące w grupie kapitałowej wykazały największą wartość instrumentów finansowych – udziały w strukturze odpowiednio 57,0% i 43,3% po stronie aktywów i pasywów.

⁵ Wartość importu i eksportu oraz struktura walutowa badane są z uwagi na to, że przedsiębiorstwa zawierają transakcje instrumentami finansowymi m.in. w celu zabezpieczenia ryzyka walutowego.

⁶ Prezentowane dane dotyczą osobno traktowanych jednostek gospodarczych.

Tablica 4. Instrumenty finansowe według statusu organizacyjnego przedsiębiorstw

WYSZCZEGÓLNIENIE	liczba przedsiębiorstw	Wartość	Struktura wg wartości
		w mln zł	w %
Instrumenty finansowe – aktywa ogółem, z tego:	1 641	352 553,4	100,0
przedsiębiorstwa działające samodzielnie	618	18 721,6	5,3
jednostki dominujące w grupie kapitałowej	289	200 901,1	57,0
jednostki zależne w grupie kapitałowej	496	45 687,3	13,0
jednostki dominujące i zależne w grupie kapitałowej	238	87 243,5	24,7
Instrumenty finansowe – pasywa ogółem, z tego:	1 406	334 159,4	100,0
przedsiębiorstwa działające samodzielnie	519	17 300,4	5,2
jednostki dominujące w grupie kapitałowej	260	144 698,3	43,3
jednostki zależne w grupie kapitałowej	411	39 963,7	12,0
jednostki dominujące i zależne w grupie kapitałowej	216	132 197,0	39,6

Wartość instrumentów finansowych tej grupy przedsiębiorstw, wykazanych po stronie aktywów, wyniosła 352,6 mld zł, w tym największe udziały należały do kategorii „instrumenty dłużne” – 55,3%, oraz „udziałowe instrumenty kapitałowe” – 42,5%. W przedsiębiorstwach działających samodzielnie wartość instrumentów finansowych w aktywach wyniosła 18,7 mld zł, w tym największe udziały należały do kategorii: „instrumenty dłużne” – 64,7%. W jednostkach dominujących w grupie kapitałowej instrumenty finansowe w aktywach wyniosły 200,9 mld zł, w tym najwięcej bo 51,1% stanowiła kategoria „instrumenty dłużne” oraz 48,0% „udziałowe instrumenty kapitałowe”. Podobnie w jednostkach dominujących i zależnych oraz zależnych instrumenty finansowe w aktywach wyniosły odpowiednio 87,2 mld zł oraz 45,7 mld zł, w tym największy udział miały „instrumenty dłużne” – odpowiednio 60,6% oraz 59,7%.

Wartość instrumentów finansowych po stronie pasywów badanych przedsiębiorstw wyniosła 334,2 mld zł, w tym największy udział należał do kategorii „kredyty i pożyczki do spłaty” – 58,2% oraz „zobowiązań z tytułu emisji własnych obligacji” – 22,5%. W przedsiębiorstwach działających samodzielnie wartość instrumentów finansowych w pasywach wyniosła 17,3 mld zł, w tym największy udział należał do kategorii „kredyty i pożyczki do spłaty” – 70,8%. W jednostkach dominujących w grupie kapitałowej instrumenty finansowe w pasywach wyniosły 144,7 mld zł, w tym najwięcej, bo 51,2% stanowiła kategoria – „kredyty i pożyczki do spłaty”. Podobnie w jednostkach dominujących i jednocześnie zależnych oraz zależnych w grupie kapitałowej wartość instrumentów finansowych w pasywach wyniosła odpowiednio 132,2 mld zł i 40,0 mld zł, w tym największy udział miała kategoria „kredyty i pożyczki do spłaty” – odpowiednio 62,7% i 63,2%.

Tablica 5. Instrumenty finansowe według rodzajów

WYSZCZEGÓLNIENIE	Instrumenty finansowe	
	wartość w mln zł	struktura w %
Instrumenty finansowe – aktywa, z tego:	352 553,4	100,0
udziałowe instrumenty kapitałowe, z tego:	149 824,9	42,5
udziały i akcje nienotowane	123 704,8	35,1
akcje notowane	10 755,5	3,1
certyfikaty inwestycyjne	967,5	0,3

jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych	1 557,6	0,4
pozostałe udziałowe instrumenty kapitałowe	12 839,6	3,6
instrumenty dłużne, z tego:	194 847,3	55,3
depozyty i lokaty	75 730,5	21,5
obligacje	30 217,5	8,6
weksle i чеки	1 423,5	0,4
pożyczki udzielone	52 720,2	15,0
listy zastawne	0,0	0,0
certyfikaty depozytowe	54,6	0,0
pozostałe instrumenty dłużne	34 701,0	9,8
instrumenty pochodne, w tym:	7 881,2	2,2
instrumenty wbudowane i zabezpieczające	5 756,5	1,6
Instrumenty finansowe – pasywa, z tego:	334 159,4	100,0
kredyty i pożyczki do spłaty	194 416,4	58,2
leasing finansowy	7 429,3	2,2
zobowiązania z tytułu emisji własnych obligacji	75 115,4	22,5
zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych, w tym:	6 334,2	1,9
instrumenty wbudowane i zabezpieczające	4 727,7	1,4
pozostałe zobowiązania z tytułu instrumentów finansowych	50 864,2	15,2

Szczegółowe dane odnośnie wartości instrumentów finansowych zamieszczono w załączniku do Informacji sygnalnej w Tabl. 21-24.

b. Instrumenty pochodne

W badanej zbiorowości instrumenty pochodne w aktywach w końcu roku 2017 wykazały 362 podmioty, zaś w pasywach – 324. Instrumenty pochodne wykazane w aktywach badanych podmiotów miały wartość 7,9 mld zł, w tym największy udział stanowiły kontrakty *forward* – 76,3%.

Jednostki zależne wykazały największą wartość instrumentów pochodnych - udziały w strukturze odpowiednio 56,8% i 65,0%, po stronie aktywów i pasywów.

Tablica 6. Instrumenty pochodne według statusu organizacyjnego przedsiębiorstw

WYSZCZEGÓLNIENIE	liczba przedsiębiorstw	Wartość	Struktura wg wartości
		w mln zł	w %
Instrumenty pochodne – aktywa ogółem, z tego:	362	7 881,2	100,0
przedsiębiorstwa działające samodzielnie	67	475,9	6,0
jednostki dominujące w grupie kapitałowej	54	1 831,3	23,2
jednostki zależne w grupie kapitałowej	168	4 472,7	56,8
jednostki dominujące i zależne w grupie kapitałowej	73	1 101,3	14,0
Instrumenty pochodne – pasywa ogółem, z tego:	324	6 334,2	100,0
przedsiębiorstwa działające samodzielnie	56	383,2	6,1
jednostki dominujące w grupie kapitałowej	61	886,0	14,0
jednostki zależne w grupie kapitałowej	148	4 120,3	65,0
jednostki dominujące i zależne w grupie kapitałowej	59	944,7	14,9

W przedsiębiorstwach działających samodzielnie wartość instrumentów pochodnych wykazanych po stronie aktywów osiągnęła 0,5 mld zł, w tym kontrakty *forward* stanowiły 85,8% tej wartości. W jednostkach dominujących w grupie kapitałowej wartość instrumentów pochodnych wykazanych w aktywach wyniosła 1,8 mld zł, z największym udziałem kontraktów *swap* –

34,4% oraz *forward* – 33,5%. W jednostkach zależnych oraz dominujących i jednocześnie zależnych instrumenty pochodne w aktywach wyniosły odpowiednio 4,5 mld zł oraz 1,1 mld zł, w tym największy udział stanowiły kontrakty *forward*, odpowiednio: 95,3% oraz 66,9%.

Wartość instrumentów pochodnych w pasywach analizowanych przedsiębiorstw wyniosła 6,3 mld zł, z najwyższym udziałem 76,7% - to kontrakty *forward*. W jednostkach zależnych instrumenty pochodne po stronie pasywów osiągnęły wartość 4,1 mld zł, w tym najwięcej, bo 90,8% stanowiły kontrakty *forward*. Instrumenty pochodne w pasywach jednostek dominujących w grupie kapitałowej zanotowano w kwocie 0,9 mld zł, a najwyższy udział miały kontrakty *swap* – 41,0%. Natomiast w przedsiębiorstwach działających samodzielnie wartość instrumentów pochodnych w pasywach wyniosła 0,4 mld zł, w tym kontrakty *forward* stanowiły – 95,0%. Wartość instrumentów pochodnych w pasywach jednostek dominujących i jednocześnie zależnych wyniosła 0,9 mld zł, w tym najwyższy udział miały kontrakty *forward* – 50,9% oraz *swap* – 36,4%.

Tablica 7. Instrumenty pochodne według rodzajów

WYSZCZEGÓLNIENIE	Instrumenty pochodne	
	wartość w mln zł	struktura w %
Instrumenty pochodne – aktywa ogółem, z tego:	7 881,2	100,0
kontrakty <i>forward</i>	6 017,1	76,3
kontrakty <i>futures</i>	206,2	2,6
opcje	506,9	6,4
kontrakty <i>swap</i> , w tym:	1 007,0	12,8
CIRS	277,6	3,5
pozostałe instrumenty pochodne	143,9	1,8
Instrumenty pochodne – pasywa ogółem, z tego:	6 334,2	100,0
kontrakty <i>forward</i>	4 859,3	76,7
kontrakty <i>futures</i>	304,9	4,8
opcje	260,0	4,1
kontrakty <i>swap</i> , w tym:	806,0	12,7
CIRS	104,6	1,7
pozostałe instrumenty pochodne	103,9	1,6

W badaniu 495 przedsiębiorstw wykazało nowe transakcje na instrumenty pochodne zawarte w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. Podmioty te zawarły 187,8 tys. nowych transakcji na instrumenty pochodne, których wartość wyniosła 317,0 mld zł.

Szczegółowe dane odnośnie wartości instrumentów pochodnych zamieszczono w załączniku do Informacji sygnalnej w Tabl. 25-28.

Opracowanie merytoryczne:

**Departament Studiów Makroekonomicznych
i Finansów**

Katarzyna Siwińska

Tel: 22 449 40 35

e-mail: k.siwinska@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:

Rzecznik Prasowy Prezesa GUS

Karolina Dawidziuk

Tel: 22 608 3475, 22 608 3009

e-mail: rzecznik@stat.gov.pl

Wydział Współpracy z Mediami

tel.: 22 608 34 91, 22 608 38 04

faks: 22 608 38 86

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

www.stat.gov.pl

@GUS_STAT

@GlownyUrzadStatystyczny

Powiązane opracowania

[Wyspecjalizowane segmenty rynku finansowego](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Instrument finansowy](#)

[Instrument pochodny](#)